

Statistisk sentralbyrå

Saksbehandler: Vår dato: Vår referanse: Deres dato: Deres referanse:
Aysha Grønberg 03.06.2026 26/147 - 2
Epost:
aysha.gronberg@forbrukerradet.no

Forbrukerrådets hørings svar til forslag om forskrift om opplysningsplikt for transaksjonsdata

Vi viser til høringsnotat av 8 april 2026 med forslag til forskrift om opplysningsplikt for transaksjonsdata med høringsfrist 4 juni 2026. Forbrukerrådet vil med dette gi våre innspill til forslaget.

Oppsummert mener Forbrukerrådet:

Vi er positive til formålet og behovet for bedre og mer forbruksdata.

Dagens statistikkgrunnlag er mangelfullt, og særlig sårbare husholdninger kan bli dårlig fanget opp.

Transaksjonsdata kan gi mer presise og hyppige målinger av faktisk forbruk.

Samtidig ønsker vi å påpeke at:

- Det er en grunnleggende forutsetning at personvernet og sikkerheten ivaretas både nå og i fremtiden.
- Det er allerede omfattende datainnsamling hos private aktører (dagligvarekjeder og banker), og det kan være hensiktsmessig at også offentlige myndigheter får tilgang til relevante, anonymiserte data.

Det bør vurderes å gjøre enkelte justeringer, blant annet:

- Bruken av medlems- og lojalitetsprogrammer kan bidra med viktige data for å forstå prisingen i dagligvaremarkedet. Det bør derfor vurderes å inkludere informasjon om hvorvidt kjøp er knyttet til lojalitetsprogram (binær variabel).
- Utvidelse til flere betalingsformer enn det som er foreslått, da det i dag finnes andre betalingsformer, og det er sannsynlig at det vil komme til flere fremover.

Det er et behov for bedre forbruksdata

Statistisk sentralbyrå (SSB) argumenterer godt for hvorfor mer presise og frekvente data om befolkningens kosthold og forbruk er viktig både for faktabasert politikkutforming og forståelse av samfunnsutviklingen. Dette

vil igjen påvirke forbrukere gjennom for eksempel SIFOs referansebudsjett for forbruksutgifter.

SSBs siste forbrukerundersøkelse er fra 2022. Det er gode grunner til å tro at den undersøkelsen på mange måter er utdatert og ikke reflekterer hvordan ulike husholdningsprofiler har blitt truffet av dyrtid og rentehevinger.

Forbrukerrådet er enig med SSB i at forbrukerstatistikk er spesielt viktig i tider med store økonomiske endringer. Det er gode grunner til å tro at utviklingen spesielt har rammet sårbare husholdninger som bruker en betydelig større andel av inntekten på matvarer enn mer økonomisk solide husholdninger. Det er derfor bekymringsverdig når SSB konstaterer at dagens utvalgsundersøkelser medfører både utvalgsskjevhet og underrapportering.

SSBs *Utsyn over norsk økonomi 2025* inneholder et godt eksempel på hvorfor det er utfordrende å finne forskjeller i levekostnadsutviklingen for ulike demografiske grupper.¹ Dette kan forklare at det har tatt tid å fange opp at «billige» varer har steget mer i pris enn «ikke billige varer:»

«Det [er] ikke så lett å finne tydelige forskjeller i levekostnadsutviklingen til ulike demografiske grupper. En av grunnene kan være at det er vanskelig å måle forskjellene i husholdningenes forbruksmønster på et detaljert nok nivå. Selv med 178 vare- og tjenestekategorier, som er brukt i analysen beskrevet i dette kapittelet, er det nyanser i forskjellene mellom husholdningene som ikke fanges opp. Hvis det er forskjeller i prisutviklingen til ulike varianter innad i vare- og tjenestekategoriene, og samtidig forskjeller i budsjettandelene til ulike husholdninger brukt på variantene, kan analysen overse inflasjonsulikhet som oppstår på detaljert nivå.»

Slike feilkilder kan føre til at økte levekostnader for de mest sårbare forbrukerne ikke fanges opp før det har gått lang tid. Det kan få alvorlige praktiske konsekvenser i form av manglende oppjusteringer av for eksempel livsoppholdssatser for personer i gjeldsordninger.

Forbrukerrådet kunne nevnt flere eksempler på hvordan upresise og ikke tilstrekkelige hyppige utvalgsundersøkelser kan føre til utilsiktede negative utfall og politiske beslutninger fattet på et uriktig grunnlag. Vi nøyer oss med å konstatere at det er behov for et høyere detaljeringsnivå og større rapporteringshyppighet. Vi mener ansvarlig bruk av transaksjonsdata vil være den raskeste og mest presise veien til bedre forbruksstatistikk for dagligvarer.

Samtidig finnes det allerede betydelige mengder tilgjengelige data som kan gi et mer nyansert og presist bilde av faktisk forbruk. Ved å bruke de tilgjengelige dataene vil man kunne oppnå bedre statistikk, som igjen vil gi et mer detaljert grunnlag for blant annet kostråd og referansebudsjetter. Innhenting av transaksjonsdata kan ha en verdi i arbeidet med å utvikle god forbrukerpolitikk. Valide data om forbruk på husholdningsnivå er viktig bl.a. for å kunne forstå markedene, for å

¹ SSB 14. april 2026, side 53: «Økonomiske analyser 2/2026»

kunne studere hvordan ulike grupper agerer i markedene og for å kunne identifisere forbrukerutfordringer.

Det er viktig at personvernet ivaretas

Det er en grunnleggende forutsetning at forbrukernes personvern ivaretas både nå og i fremtiden. Dette tilsier en grundig evaluering og oppfølging av forskriften når denne trer i kraft.

Transaksjonsdata samles allerede inn av bankene og dagligvarekjedene. Dataene brukes blant annet av kjedene til å sende ut individualiserte tilbud til medlemmer i kundeklubber.

Det presiseres at medlems- og lojalitetsopplysninger av personvern hensyn ikke skal medfølge kvitteringsdataene. Dette kan imidlertid være viktige data for å forstå prising i dagligvaremarkedet. Det bør vurderes å inkludere en binær koding av om kjøpet er tilknyttet et medlemskap eller lojalitetsprogram. Dette kan brukes til å undersøke eventuelle forskjeller mellom hva ulike husholdninger betaler. Denne typen data kan også være viktig for å kontrollere konkurransen i markedet.

Det bør vurderes om andre betalingsløsninger skal inngå

I forslaget er datainnsamlingen begrenset til debetkort, NETS og Bank Asept. Færre bruker bankkort, og kanskje bør andre betalingsløsninger inngå for å fange opp transaksjoner gjort med andre betalingsmetoder, for eksempel Google Pay og Apple Pay. Avgrensningene til betalingsløsninger i SSB sitt forslag vil muligens kunne gjøre det vanskelig å samle inn nyttige transaksjonsdata både nå og i fremtiden.

Avslutningsvis vil vi bemerke at vi mener det er viktig å evaluere forskriften fortløpende i tiden som kommer. Gjennom en evaluering vil behovet for tilpasninger og endringer i forskriften kunne vurderes. Dette er av særlig betydning for å sørge for at forbrukernes grunnleggende rett til personvern til enhver tid ivaretas.

Vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Aysha Grönberg
Fagsjef, Mat og helse

Fanny Helle
Juridisk seniorrådgiver

Arne Thommessen,
Politisk seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.